

TER ONDERTEKENING

Aan: MPVO

Voortgezet Onderwijs

Van

5.1.2.e

Datum

01 februari 2023

Referentie

35662444

Bijlagen

1. Reactie op LAKS n.a.v. petitie #redmijndiploma
2. Kamerbrief inzake reactie op petitie LAKS #redmijndiploma
3. Brief van LAKS aan MPVO m.b.t. petitie #redmijndiploma
4. Brief van vaste TK commissie OCW (2023D01395)

nota

NtO - Reactie op petitie LAKS '#redmijndiploma'

Aanleiding

- Het Landelijk Actie Komitee Scholieren (hierna: LAKS) heeft op 17 januari jl. hun petitie #redmijndiploma aangeboden aan de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (hierna: vaste Kamercommissie).
- De vaste Kamercommissie heeft in de procedurevergadering van 19 januari jl. besloten graag een reactie van u op deze petitie te ontvangen (bijlage 4).
- Op 22 december jl. heeft het LAKS de petitie met een aan u geadresseerde begeleidende brief ook afgegeven op het departement (bijlage 3).
- Naar aanleiding van de petitie zijn tussen het LAKS en OCW al meerdere gesprekken gevoerd.
- In hun petitie pleit het LAKS voor een extra herkansing voor de eindexamens en de mogelijkheid tot spreiden van eindexamens over twee tijdvakken.
- In bijlage 1 treft u een voorgestelde reactie op de petitie van LAKS.
- In bijgaande Kamerbrief (bijlage 2) komt u tegemoet aan het verzoek van de vaste Kamercommissie om te reageren op de petitie. Dit doet u door middel van het delen van een afschrift van uw brief aan het LAKS (bijlage 1).

Besluit door ondertekening

- Met de ondertekening van bijgaande brief gaat u akkoord met de reactie op de petitie van het LAKS over de eindexamens 2023. Hierin wordt niet ingegaan op de uitvoeringsconsequenties. Deze worden wel beschreven onder de toelichting van deze nota (vanaf p. 2) en kunnen eventueel worden toegevoegd.
- Ook gaat u door ondertekening akkoord met verzending van een afschrift van deze reactie aan de vaste commissie, om aan haar verzoek om een reactie op de petitie te voldoen.

Samenvatting brief

- In de brief geeft u aan kennis te hebben genomen van de petitie #redmijndiploma en de constatering van het LAKS.

- U gaat in op de lastige coronaperiode en geeft aan dat u de stress die leerlingen ervaren herkent en in gesprekken met andere organisaties ook heeft gehoord.
- Vervolgens benoemt u dat leerlingen met vertrouwen en gezonde spanning moeten toewerken naar hun examens. U benoemt dat leerlingen een goede voorbereiding van school kunnen verwachten, en dat zij de school en leraren erop kunnen wijzen wanneer dat niet (goed genoeg) lukt. Ook kunnen leerlingen de school vragen om hulp.
- Daarna noemt u een aantal manieren waarop scholen stress bij leerlingen kunnen wegnemen.
- U benoemt de redenen voor de maatregelen van de examens 2023, wijst het verzoek om extra maatregelen af en geeft aan dat het voor het vervolgonderwijs en de verdere loopbaan van de leerlingen van essentieel belang is dat zij de geschikte vaardigheden en kennis opdoen. Het afleggen van de centrale examens onder normale omstandigheden is daarom nodig.
- U sluit af met de overtuiging dat de eindexamenleerlingen veel in hun mars hebben en wenst hen veel succes bij de voorbereidingen op hun examen.

Toelichting

Uitvoerbaarheid maatregelen LAKS

Het LAKS roept in de petitie op tot een tweetal maatregelen: een extra herkansing en de mogelijkheid om te spreiden over de tijdvakken. In uw brief licht u toe dat u deze maatregelen gelet op de huidige omstandigheden niet nodig acht en dat u het wenselijk vindt dat de examenregels weer terug gaan naar normaal. Het aspect van de uitvoerbaarheid van de maatregelen (op dit moment in het schooljaar) wordt nu niet geadresseerd in de brief, met name omdat we dit minder relevant achten voor LAKS. Desgewenst kunnen we dit aspect wel adresseren in de brief. Op dit moment in het schooljaar is het zeer lastig om een extra herkansing nog mogelijk te maken. Spreiding van examens over de tijdvakken is niet meer mogelijk. Hieronder wordt nader ingegaan op de (on)uitvoerbaarheid van deze maatregelen.

Extra herkansing

Voor het bieden van een extra herkansing zijn diverse randvoorwaarden:

- Er is een langer tijdvak 2 nodig zodat de kans klein is dat leerlingen twee herkansingen op één dag hebben. Hiertoe is al besloten, zoals aangekondigd in uw brief van 21 november jl. omdat verlenging van het tweede tijdvak als voordeel heeft dat ziekte en afwezigheid uit het eerste tijdvak beter kan worden opgevangen.
- Er is meer drukwerk nodig van de examenopgaven van het tweede tijdvak omdat er meer leerlingen zijn die een vak herkansen. Hiertoe is ook reeds besloten naar aanleiding van de verlenging van tijdvak 2.

- Scholen dienen gecompenseerd te worden voor de additionele werkzaamheden die voortvloeien uit de extra herkansing (met name extra correctiewerk). Deze compensatie hebben scholen in 2021 en 2022 ook ontvangen dus het ligt in de rede om dat dit jaar ook te doen als tot een extra herkansing zou worden besloten. De kosten hiervoor zouden, op basis van de mate van compensatie van vorige jaren, ca. € 21,2 mln. bedragen. Daarnaast zouden de uitvoeringskosten voor de examenketen voor deze maatregel ca. € 7 mln. bedragen. Hiervoor is geen dekking voorzien en het ligt niet voor de hand dat MINFIN bereid kan worden gevonden om hier middelen voor te verstrekken. Uitblijven van deze compensatie zal naar verwachting voor draagvlakverlies in de sector zorgen.
- De regelgeving (Uitvoeringsbesluit WVO 2020) moet worden aangepast. Indien er tot een extra herkansing zou worden besloten dan is hiervoor spoedregelgeving nodig. De Raad van State zal ook om een spoedadvies moeten worden gevraagd, waarbij het goed is om op te merken dat de RvS vorig jaar al heeft aangegeven twijfels te hebben over de spoedprocedure voor aanpassing van de regelgeving.
- De effecten van de extra herkansing hebben gevolgen voor DUO. DUO heeft in de uitvoeringstoets op het Besluit staatsexamens 2023, waarin een extra herkansing en duimregeling voor staatsexamenkandidaten worden geregeld voor 2023, aangegeven dat als er toch maatregelen voor reguliere leerlingen zouden volgen (zoals een extra herkansing) dat dit tot een nieuw verzoek tot uitvoeringstoets zou moeten leiden. Dit werkt zeer vertragend in het proces, een uitvoeringstoets van DUO duurt namelijk 8 weken.

Spreiden over de tijdvakken

Deze maatregel is op dit moment in het schooljaar niet meer uitvoerbaar. Dit heeft, naast de bovengenoemde aspecten van financiering, regelgeving en effecten op DUO vooral te maken met de noodzaak van een derde tijdvak indien spreiding mogelijk gemaakt wordt. Dit derde tijdvak is nodig voor de herkansingen van examens die in het tweede tijdvak door leerlingen als eerste poging worden gemaakt. Een derde tijdvak op de scholen betekent dat er een extra examen beschikbaar moet zijn voor elk vak en dat er fors meer drukwerk nodig is. Deze randvoorwaarden zijn niet meer te realiseren. Het spreiden over de tijdvakken is ook een zeer kostbare maatregel van ca. € 21,3 mln., waar in 2022 maar door 10% van de leerlingen gebruik is gemaakt. Daarnaast zouden de uitvoeringskosten voor de examenketen voor deze maatregel ca. € 7 mln. bedragen. Daarom is deze optie u ook niet geadviseerd in het besluitvormingstraject voor examens 2023.

Contact met LAKS n.a.v. petitie

- Naar aanleiding van de petitie van het LAKS is met hen gesproken over mogelijkheden om het mentaal welbevinden van leerlingen te

ondersteunen, gelet op het feit dat we niet voornemens zijn om aanvullende maatregelen voor 2023 te treffen.

- In dit gesprek is gezocht naar mogelijkheden om onnodige stress te beperken en het zelfvertrouwen van leerlingen te vergroten. Buiten de reeds bestaande acties die scholen uit de NP Onderwijsmiddelen kunnen inzetten hiervoor heeft dit gesprek niet tot nieuwe inzichten voor de korte termijn geleid.
- We blijven met het LAKS en andere sectororganisaties in gesprek over hoe de situatie zich dit schooljaar verder ontwikkelt en de signalen die zij vanuit hun achterban ontvangen.
- We blijven ook met LAKS in gesprek over bredere zorgen die zij hebben rond ervaren prestatiedruk onder leerlingen, hoe toetsdruk hier een rol in speelt en wat hier aan gedaan kan worden.

Reacties andere stakeholders en Kamer op petitie

- Samen met het LAKS hebben ook de VO-raad en SPV (Stichting Platforms Vmbo) reeds op 18 november jl. opgeroepen tot het treffen van extra maatregelen voor de examens van 2023. Ook Ouders en Onderwijs heeft zich hierover uitgesproken.
- De VO-raad heeft in een brief aan de Kamer van 17 januari jl. nogmaals aangegeven dat zij pleiten voor een extra herkansingsmogelijkheid voor examenkandidaten, spreiding over twee tijdvakken en vervanging van het centraal schriftelijk praktijk examen (cspe) door een school examen. Zij pleiten voor deze maatregelen vanwege de gevolgen van de coronacrisis voor de leerlingen en hun zorgen over de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen.
- Een aantal leden van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben in het schriftelijk overleg van 19 januari jl. een aantal vragen gesteld over de examenmaatregelen en het welbevinden van leerlingen. De beantwoording van dit schriftelijk overleg wordt zo snel mogelijk aan u voorgelegd om vervolgens voor de voorjaarsreces naar de Kamer te sturen.